

**Ukiuq tamaat Unniudjutaa
2021-2022
Nunavunmi Ihuaqtuuqutini Havakti**

**Jeffrey Schnoor, Q.C.
Ihuaqtuuqutini Havakti**

Ukiuq tamaat Unniudjutaa

2021-2022

Nunavunmi Ihuaqtuuqutini Havakti

Quyayuga tunihiyaagani saivagiyani Aipagutuaraagat Unipkaaganik Inuutiarutini Atnaguyait Nunavumi Kavamani Havaktuni, Qitiqqautijuq 1-mit 2021-mit Qiqailruq 31-mut 2022-mi. Uqatiaqniaqara uvatiagu, nahugiyuga una kiguliuniaquuqtuq aipaagutuaraagat unipkaakhara.

Ihuaqtuuqutini Havakti havaktuq ataani Ilangani 6 uvani *Kavamatkunni Havaktiginnut Maligaqmi*, atuqtauliqhuni Qitiqqautijuq 1, 2015. Quviahuutigijara tikkuqaugama hivulliplunga Ihuaqtuuqutini Havaktiuplunga imaatun tallimani-ukiuni havagvighamik aullaqtiqhuni Ubluqtuhinia 5, 2015. Tikkuqauffaarhimajunga aallanik taliimanik-ukiunik havagvighamun 2020mi.

Taimailiupakhimaplunga kingulliinni ukiuq tamaat unniudjutini, taimailirniaqtunga:

- Tuniluni naittumik-naunaitkutini hunaujunik pidjutit ihuinaarutini qanuqtullu unnirluktaujukhat
- Naunaijaqlugin hapummidjutikhat akiniarutini taamna Maligaq pidjutivaktuq kavamatkunni havaktinun unnirlukhimajun ihuinaarutini, imaalu
- Tuniluni kikliharutikkut ilitturipkaidjutikhanik amigaitilaanginni tukhirutini uqaudjutikhanik pihimajamnik, amigaitilaanginni unnirlugutini ihuinaaqhimajuni qanuriliuqtauhimadjutainnilu taapkunani unnirlugutini.

Atuqniaqtaralu pivikhaqaqniq takuyamnik uqauhiqariagani, pihimayunik atuqhimayamnit kiguliqni saivani ilaganilu ukiuni, qanuq Maligaqyuaq ihuaqhivaalilaaqniqanik pivaaliriagani pijutauyut munaritqiyauliriaganilu havaktut inuulu tatqaani.

Qanuq Unnirlungniaqqin Ihuinaarutimik

Havaagijaa Ihuaqtuuqutini Havaktimi, naittumik, pijakhait ihivriuglutlu ihuinaarnahugijaujunik Nunavut kavamatkunni havakviinni. Humi ihuinaaqtuq paqitaugumi, angut arnaqluunniit pitquidjutikhaliuqtukhaq hanaqidjikkaanik ihuinaarutijaujumik. Ihuaqtuuqutini Havakti pivikhaqaqtughaq aannirnaittaami havaktiinnut Nunavunmi kavamainni unniqhiugumik ilittuligumik ihuinaaqhimayumik uqaqvigilugit nakuuyumik ihuaqtumik – tamainnutlu Nunavunmiut – taapkuat ihuinaangnahugiyauyut ihivriuglutlu'nguyut ilitturipkaiyaulutiklu qilamik, nakuatut ihuaqtumiklu.

Ihuinaarniq naunaijaqtauhimajuq talvani *Kavamatkuni Havagviinni Maligaqmi*. Kangiqhidjutaa kituni ihuinaaqpat havaktimin havaqhimatilluni havaamini:

- (a) ihuinaarniq Maligarmin Maligaliurvingmi, Maligaliuryuarviliqvingmi Kanadami maligaliqidjutigiyaayutluunniit Kanadap avikturviinni, avikturviitluunniit ukiuktaqtumi, maliguararhaliuqhimayumikluunniit kituni Maligainni;
- (b) malinggittuq pitquyayunik Ministamin, Minista munariniqaqtuq Maniliqidjutinut Titiqqiviliqidjutainnut Maligaa, Maniliqiyit Munaqtiit Katimayitluunniit ihumagidjutiplitik munaqtiliqinirmun havaktiinnut tamayanutlu kitumik havaktii munaridjutiqaqtaannik;
- (c) ihuittumik atuqtuq maningnik inungnut maniqtavigiyaainnik inungnutlu tamayagiyaainnikluunniit;
- (d) takunnaqhuni ihuittumik munariyaayut aturniit inuit tamayainnik ikayuutigiyayunikluunniit kitu havaktii munariyaqaqtaanik, taapkunanikluunniit maligak hugiyaunggittumikluunniit takudjutipliti ihumaliunggittiaqhugit ihumaginggittipiaqhugitlu ihuaqtigiyaait munaqhinikkut inungnut tamayainnik ikayuutigiyainnikluunniit;
- (e) uumilruqhaiyuq uqamaluktuq ninggakkumilluunniit kitumun inungmut havaktiunggittumun ihuinaagumik inungmut pilaagutainminutluunniit kitumun inungmun ikayuqtauyumayumut ikayuqtauyuqluunniit naunaigumayuqluunniit ikayuutikhainnik quyaginnak havagvingmit timiuyunitluunniit;
- (f) qanuriliugumik qinugigumikluunniit qayarnaqhiqpiqhutik inuuhirmun, aannialaqinnahukkuungnaqhutik aanniqnahukkuuqhutikluunniit inungnun, nunaqatimingnut aadlat nanminigiyaainnik, avatiliqidjutimun, aadlamikluunniit qayarnaunggittumik ilikkuugutikhaittumiklu havaktilluni havaamini havaagiyaainnikluunniit havaktip;
- (g) ihuinaaqpiaqtuq talvuuna Maligakhat Uppirnikkut Ihuaqtuuqutikkullu;
- (h) qanuqtun akiniagumi havaktimin aadlamunluunniit inungmun;
- (i) tukhiqtauyuuq, pitquyayuuq piunaqunahuaqhutikluunniit tiliuqtimin an'ngayuqhiminluunniit atan'nguyamin havaktimin havaktiminluunniit aadlamut ihuinaaqplutik taapkuatut titirarhimayut qaan'ngani.

TITIRAQVIGILUGU IHUAQTUUQUTINI HAVAKTI

Ethics.officer.nu@gmail.com

Hivajautaa: 844-ETHICS2
(844-384-4272)

Kavamatkuni Havaktiuyunun Maligaa malikkuutikhamik havaktinut piqaqtut malikvikhaitigun piunagumik naunaittariamingnik ihuinnaarnahugiyauqariaghainnik. Hivulliqpaarmi naammagiyaayaaqhaita pinahuaqtainnik unniutiyaami ihuatqianut atan'nguyanut havakviuyuni. Taapkuangnguyuttaaqut:

- atan'nguyaqpakyuariaannut
- Tugliariyaat Ministamun tugliuyuqluunniit atan'nguyamut
- Tugliq Minista Havaktuliqijikkut Havagviani
- aadla ihuaritqiyaat Tugliuyuq Ministamun

Unniutittaaqtut ihuinaaqtumik aadlamun itquumakpiavikhaqaqqatta qayangnautiqalimaittaanggat pilimaittaanggat qayarnaqhiqpiagumik inuuhirmun, aannialaqinnahukkuungnaqhutik inungmun aanniqnahukkuungnaqhutikluunniit inungmun, ahuruqtittinahuagumikluunniit tamayanut avatiptingnutluunniit.

Qaan'ngiutikpat 30 ubluit unniutikkut ihuinaagutimun, ihumanggitkumik atan'nguyait havakviinni piyaaqhainnik ihivriuriami ihuaqhilugu, inmik unniutittaaqtut Ihuaqtuuqutini Havaktimun. Talvainnarmi, Ihuaqtuuqutini Havakti ihivriungniaqtuq, apiqhuutigumi ihuinaangnahugiyayuyumik ihuinaangnahugumiuq, naunaiqqat, ihuinaaqtauhimaniaqtuq. Ihuaqtuuqutini Havakti ihumaliuqtaqtuq naliangnik imaa:

- pinahuaqluni ihuaqhainahuaqlugu ihuinaanggittutun pilugu
- naliangnik ihuaqhainahuaqlugu ihuinaagut
- apiqhuguigumi naunaingnahuaqhugu, ihumaliuqluni ihivriungnikkut pivikhaittuq ihuanggittuqlu talvuuna qin'ngiyaaqtaa ihivriugutikhaq
- aadlamun piqulugu ihuagiyayununut atan'nguyanut.

Ihuaqtuuqutini Havakti atanniqtuidjutikhaqaqtuq ihivriurhiyaami katitiqlugillu naunaittiagutigiyaudjutinik. Titirangmik takuyunik uqaqquplugit maligaliqinikkut pittaaqtuq tautuqhimayunik tunihiquplunilu naunaiyautikhanik hakugingnikhaqaqtuqlu pitquyaami titirarhimayunik naunaiyautikhaqariami. Ihuaqtuuqutini Havakti ihivriurhimatilluni, itinnariaqaqtuq qujaginnanun iglunut najuqvigijaujuq havakvingmin kavamatkunnilluunniin timiqutigijaujunin. Ihuaqtuuqutini Havakti ihumaliurniaqtuq ihivriugutikhaa hiamitiqhimaittumik inuqarnirmiluniluunniit. Tugliuyuq atan'nguyaq havaqatigiittiartakhaa havaqataitlu piqulugit havaqatigiiquplugu ihivriurtaannik Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Taimailiunggitkumik ihuinaaqtut akiligarhaqangniaqtullu \$10,000. Havakti tunihijuqhaq naunaiyautikhanik piimayainnik Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Taimailiunggitkumik ihuinaaqtuq akilirarhaqangniaqtuqlu \$5,000.

Aanniqtailiniq Akiniaqtumin

Ihuinaangniaqtuq maligatigun ayuqhaqtittigumi inungmun ilitturipkaigumi ihuinaaqtumik akiliqtittauttaqtuqlu \$10,000. Kangiqhidjutaa havaktuq akiniaqhuni imaatun pigumi qanuriligumi, iqhitaagumi pinahuangnahuaqumi taimaaqtittinahuagumi, havaamun atpaniittumin nuutiqtitauyuq, iqhitaaqhuni, akhuuqhaipluni, aimavikhaiqtittipluni, taimaaqhugu kaantrangga ilaup kitumi ilaudjutaanni hugiyaunggittumi, aullaqtiqtiqhuni maligaliqidjutikkut kimut, akhuuqhuni pitquyuq maniliqidjutikkut aadlamikluunniit ihuinaaqtittinahuaguni imaaluunnit qinugiplugu inungmun ilitturipkaigami ihuinaaqtumik taaffuminga taaffumaluunniit ikayurmat ihivriugutikkut ilitturipkaidjutimin aadlamin pidjutihimayumin.

Havaktiit unniutiinnariaqaqtut ihuigiyayuaannik Ihuaqtuuqutini Havaktimun ukpiguhukkumi inmi akiniaqtauliqtuq; pitquidjutiqanggittuq taimaatun iluanin unnirlungniq ihumagijaujumi

akiniaqtaulirniq hivulliqpaakkut uqaqtaujukhaq. Ihuaqtuuqutini Havakti ihivgiuqhiyukhaq unniqhiuqtauyaq ihuigiyaayumik aajjikkiiktukkut angut arnarluunniit ihivriupagutainni unnirlurngmik ihuinaarutimik.

Ihuaqtuuqutini Havakti iniktiqtaa unniqhiuqtauyaq ihuigiyaayumik akiniaqtumin naammagiyauqpat, ihuaqtunik anullaqhaiyikhamik piyukhat taaffumamun havaktuq akiniarnirmun aadlaniklu hulidjutikhanik pitquyauhimagut Ihuaqtuuqutini Havaktimin piniagungnaqhiyun havaklutik ayuqhaqtauyumun inungmin unniqhiuqtauyaq ihuigiyaayumik.

Huminlu hulidjutiughani Ihuaqtuuqutini Havaktia pitquyainnik pinggitpatta, ihuigiyaayumi tugliuyaq atan'nguyaq Ministalu naunaiyautikhaqtaukhat ihuaqtuuqutini Havaktimin naunaiqlugitlu kitunik hulidjutikhanik, piqaqqat, piniagtut kiudjutikhanik pitquyayuni.

Ilitturipkaiyut ihuinaaqtumik Ihivgiugutaitlu

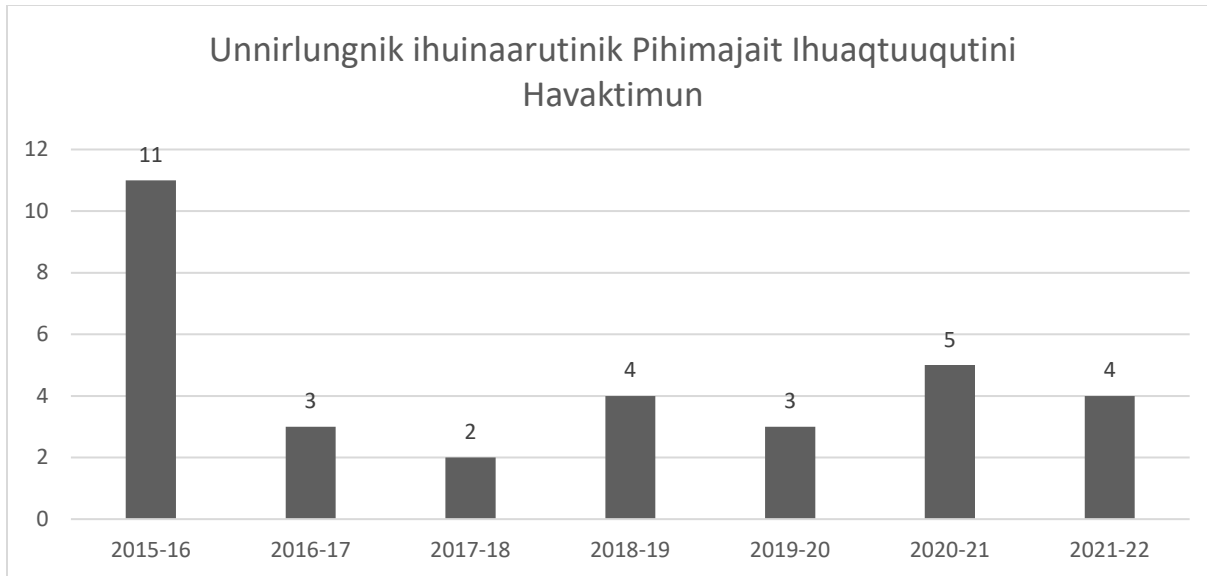
Titiraqhimayuuq qulaani, havaktiit iluani ilitturipkaiyukhat ihuinaaqtumik ilitturipkaitinnatik ihuinaaqtumik Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Havakviinni havaktiit pitquyayuyut ilitturipkailutik uvamnuk hapkuninga iluani ilitturipkailutik ihuinaaqtumik kihimi ihivriulimaittunga kihiani ilitturipkaqtautinnanga unnirlungnirmik uvamnuk, talvanga 30 ubluit qaangiutikpatta. Talvani 2021-22, piyunga ilitturipkaidjutinik malruungnik iluani unnirluutunik hivumuungittuk unnirlugutimun Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Una nalunairut atahiqmik 2020-mit 2021-mut, malruuk 2019-mit 2020-mut, hitamat 2018-mit 2019-mut, atahiq 2017-mit 2018-mut, malruuk 2016-mit 2017-mut pigahulu 2015-mit 2016-mut.

Talvani 2021-22, hitamanik ilitturipkaiyut ihuinaaqtunik. Ataani naunaitkutit tautuktitait

Naunaittiagumaguvit:

<https://www.gov.nu.ca/in/kiinauyaliqiyikkut/information/pittiarahuarnirmut-havakti>

aajjikkuhiurnikkut amigaitilaangit qaangiuhimajuni ukiuni, talvanga 2015-16min, hivulliqpaak ukiuq taimaatun unnirlungnikkut ihuinaarutunik uumunga Ihuaqtuuqutini Havaktimin hailihimajuq Nunavunmi kavamatkunni havaktinun.



Malruuk uniqluutik nuuhimayuk kiguliqmit ukiumit. Tamakni pijutikni, naluhuiqtara ihuinarutauyuqagituq naunaiqnigani. Ukua ilagit naitumik uqauhiuyut malruuknik pijutiknik:

- Hivuliq uniqluut uqaqhimayuq qafinik naunavyaktunik ilagiiniklu ihuinaarutaunahugiyunik. Atautimi, ilagit ihuinarutaunahugiyauyut apiqutiqaqtuq ayuiniganik tuniqhimaniganiklu uniqluktuup atanianit, uqaqmat inuit aanigitaagani taimainigagut qayaknaqhiginanik. Qafiligiq havaat tikuaqtauhimayut uuma uniqluktuup uqaqtait hanaqiyauniaraluaqtut nakuutqiyamik ahiagulu. Uniqluktuq uqaqtuq huli ataniqiyaqtik, ukualu havaktuliqiyini havaktut, qigiqataqmata uniqluktuup tuukhiutainik havaguilagamini, ahianik havauhikhamik igluukhamiklu, ajikutait tuukhiutit ahiinit havaktunit agiktaugaluaqtilugit. Uniqluktuq uqaqtuq una pijutauyuq ataniuyuq amigikmagit ataniuniqmini ayugijutainik. Kiguliqmik, uniqluktuq uqaqtuq ataniuyuq qigihimakmat havaktitaagani kinaliqaa nalunaitumik nunamigaaqhimayumik inukmik ihumagivalaagitugilu aalat havaktut. Ukua uniqluutit atautimukhimayut ihuilijutauliqhutik ila, taimainiganit, havaktitiyup timigiya aulaniqatiagituq.

Havaktitiyuq pipkaiyuq nalunairutunik ataniuyuq ihuaqtunik ayuiniqaqniganik, humilu aturiaqaqat, ahianit havaakhitauyut nunaquyumi hilaquyamiluniit havauhiqmigut iliituriyauhimayut upipkaqtauniginik. Havaktitiyuq pipkaiyuq huli nalunairutunik qigiyauniginik tuukhiutit uniqluktumit pihimayut atuqhugu pitquhiyuq, takuyauyut aulanigani ihariagiyauyut aktuqtaugitulu naruhuutaayunik uniqluktumik. Kiguliqmi, ataniuyuq atuqniragituq ihumagivalaaginiginik aalat havaktut atuginiraqhunilu naruhuutaayumik pijutaayunik nunaquyumiqaaniganik inuk, tikuaqhluni una ataniuyuq ataniqtuutiqaqiginigani nuutqaqtitaagani taimaitumik havauhiqmik amigaitulu inuit nunaquyanit qaihimayut havaktitauniginik timiuyumit.

Unipkaamni, uqaqtuga una havauhiq *Kavamani Havaktut Maligaqyuaga* iniqhihimaniga pijutauyuq havaktut Nunavumi kavamani havaktunik aaniqnaitumik ihuaqtumiklu hatqiqititiyaagani ihumaluknaqtut, aanirutaulaatut pigiarutit (ihuinarutit) takuukhauyaagani ihuaqtumiklu ihuaqhariagani. Pijutaugituq ihuaqhautimik nalunairiagani una havaktuq havatiaqmagaa nakuutqiyamiluniit havauhiqalaaqnganik. Una havaaq havauhiuyumik naunaiyautauyuni pigiarutit havaariyainik ataniuyut. Ajikutaani, pijutaugituq uuktufaarutimik ihuaqhaunmik havaktut qanuriliuqnginik taniqtuutauyunikluniit havauhiuyunik.

Taimainigagut uqarumagituga ihuinaarutaunahugiyauyunik pijutauyunik havatiaqnganik ataniyuuq. Una hilataaniitug havauhikhamit havaakhijutimnit. Kihiani, ihuinarutigiyuanahugiyauyut piqaginiganik ayuginiganik hatqiqtuq qayaknaqhiginiganik inukni una iluaniitug havaakhijutimni. Kihiani, ihumaluknaqtuq ihuinarutigiyauyut ukpiqnaqnganik naunaiqtukhaugaluq taimaiginahugiyaralu. Naunainiga uniqluktuq ataniqlu aalatqiinik ihumagiyaqaqmanik nakuuniqhaq pigiarutikhami naunaituni havaani nalunairutaugituq ihuinarutimik. Naunaiginmat ihumaliurutait timiuyumi ataniuyut hunauginmata pigiarutimik igataumayumik munaqhitartaugitumik aaniqtauniaqnginikluniit inuit.

Ihuinarutigiyauyut inuit aaniqnaqnginik ila ataniyuuq piqaginmat naunaitunik atuqtukhanik ihumagiyaqafuktuq ihuaqngani. Ilagiyaani, havaktititit takuukhauyuuyaaqtuq ihuaqtunik aplurirutiqaqnganik ihuaqtuut ayugijutiqaqtut qaipkagauyaagani atuni havaamut.

Nanihiyugalu uniqluut uqagimat naamayunik nalunairutimik qigiyaunigit aalatqiit havaguilagiimi tuukhiutit tuukhiutilu igluukhamik piyuutauniginik ahianiugituq ihuaqtut nalunaiqtauyut ataniuyut naunaiyaqtakhainik. Kiguliqmik, nanihiyuga uniqluktuq ihuinarutaunahugiyait uqauhiinik ataniyuuq taimaiginiginik nalunaiqtauhimagit ihuaqngani taimainigini.

- Tuuklia uniqluktuq havagiami havaakhitauhimayuq nutaaguqtiqtauhimayumik malruukni tatqiqhiutikni; uniqluktuq uqaqtuq ajikutait havaakhijutit aalalu havaktut nutaaguqhimakmata aturiagai ukiumi. Kihiani, piqaginiganik ukpiqnaqnganik naunairutimik ihuitumik pigiarutimik pitiagijutimikluniit, ataniuyut ihumaliulaaqtut pihimainariagani havaktuq qanuqlu hivitunigani. Uniqluktuqlu uqaqhimaginmat taimaitunik naunairutimik taimianigagut ihuinarutaunahugiyauyut nalunaiginmat taimainiganik.

Uniqluktuq ihumagiyaqaqtuqlu havaakhijutimik tuniyauniganik pigahuani ilauyumut timiuyumut. Uqauhianik uniqluktip, taamna havaaq havaariyaulaaqtugaluaq timiuyumi (uniqluktumit), pigahuani ilauyuup havaktia munariyaa havaaq pihimaginmat aturiaqaqtunik atuqhimayaminik havaktuqlu ihivriuhiniaqtuq havaagimik pigahuani ilauyuup timiuyup qauyimaginmata ayuruirutiniklu taimailiuriamini. Havaktitituyug

kiujutiqaqtuq tamaita havaakhijutut tuniyauvaktut nalaumanigani *Maniliqijutinik Munarijutinik Maligaqyuamut* tamaitalu aalat atulaaqtuq maligakhat maliruakhalu. Itqaijutiuyuq pigahuani ilauyuq timiuyuq nakuuyumik nunaqyuami aulaniqaqngiganik hivituyumiklu atuqhimayunik pipkaiyagani nakuuyunik maliruatiarutiniklu havauhiqmik. Hulilu, piqaginiganik ukpiqnaqtumik nalunairutinik ihuitumik pijutauniganik pitiarutaugitumiklu agiyumik, ataniyut qauyimayamigut ihumaliulaaqtut qanuq nakuuniqhamik havaariyaagani havaakhaq. Naunairutit taimaitut pipkagaugitut talva ihumaliqtuga una ihuinarutauyuq taimainiganik nalunaiqtautiaqhimagituq.

Uniqluktuqlu uqaqtut ataniyuyuq atuqkumagit inuqagitumik ataniujutimi inikhamik, malikhimaitumik atuqtut havaktuliqijutinik pigiarutinik. Ukpiqnaqtumi naunairutimik haavitihiimagituq ataniyuuqlu atuginiraqtuq ihuigiyaayumik, itqaiyluini pihimaginiraqhutik ataniqtuutimik maniyaagani atuqtakhaq. Naluhuiqtuga ihuinarutiginahugiyauyuq taimainiganik nalunaiqtauginmat.

Kiguliqmik, uniqluktuq uqaqtuq ataniyuyuq ihuitumik uqauhiqaqniraqhugu havauhianik aalap havaktuup. Piqaginigani aalat qanuriniginik, nalunaiqtara ihuinarutigiyauyuhugiyauyuq pijutaulinaginmat ihuinarutimik qigihimayugalu ilituqhaivaaliriagani.

Ilangani 42(1) *Kavamatkuni Havaktiginnut Maligaani* titirarhimayuq qanurinmanggaatigun Ihuaktuututini Havaktia qin'ngiyaaqtaa ihivriurumangillugu ihumagiyaayuuq. Atuqhimayara una ihumaliurutikhaq pijutigivlugu atauhiq uniqluutaayuni pihimayamnik talvani ukiumi:

- Pijutaayuuq atuqtuahimanahugiyauyumik ihuitumik anitaujutimik havaamit. Havaktuugaluaq uqaqhimayuq Kavamat Nunavumi piginmata ihuaqtumik ihumagiginmagu atulaaqtunik pijutinik uqautauyunik Havaktuliqijutimi Maliruakhami (hivituniga havauhiup, atuqhimayuq naunaipkut, ihumaluknaqngiganik ihuinarutip kitunikluliqaa ahiinik atuniqaqtunik nalunaiqtunik). Itqaiyugalu Maliruakhaq naunaitiarutiuyuq havaktitiyuq pihimaniaquq ihumamini nuutqaqtitaagani havauhiq ihuaqtuni pigiarutini. Una ihumaliurutaayuuq una havaktitiyuq atulaaqtanik una. Nalaumaniganik ihumaliurut ihumagiyaayuuqlu atuqtaulaaqtumik havaguiqngiganik manikhakhanik pijutaayut agiqatiriigutinit maliganiluniit upijutimit. Piqaginigani naunairutimik amigaitqiyamik, ila pitiagijutimik, atuqniga uuma ihumaliurutip havaguiqtitaagani pijutaugituq ihuinarutimik.

Malruuk uniqluutit piyauhimayuk talvani ukiumi turaaqtitauyuk aalanit ilituqhaiyinit ayuqnaqnginit havauhiriyaagani. Una pihimayuq agirutaanit inuuk uniqluktuk ilihimayakalu makpiraaqgit haniqpalakhugik utaqiyaagani iniqtirutikhamik ukuniga ahianit timiuyuup ilituqhaiyinit.

Kiguliy uniqluut ilituqhaqtauhimaaqtuq uvamnit.

Akiniaqtut

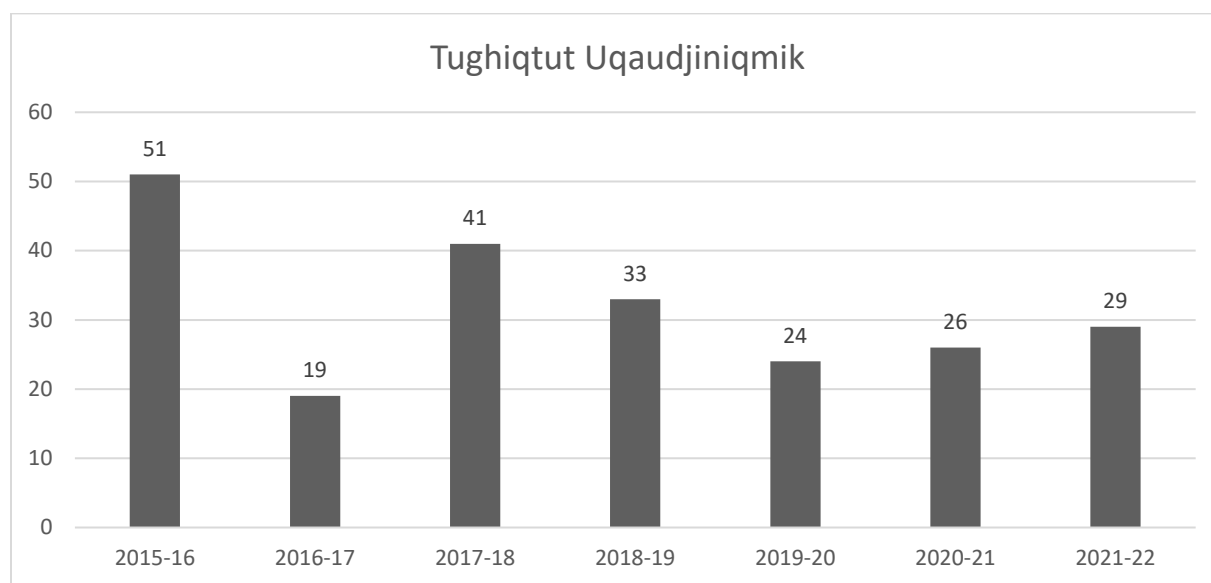
Pihimayuga atauhiqmik ihuinarutigyaunahugiyayumik nalunaiqtara taimaiginiganik. Ukua naitumik uqauhiyuq uumiga pijutayumik:

- Kiguani malruuk uniqluutik ihuinarutayuknik, uqaqtuq atuqhimayuq malruuknik taniqtuijutiknik havauhiqnik. Malruuk ukua pijutayuk amihuni ubluni nuutqaqhimayaagani. Uniqluut uqaqtuq havauhiyut nuutqagtijutiklu akiniarutayut uniqluugimit atuqtaunahugiyayunik ihuinarutayunik.

“Akiniarutayaagani”, havaktitiyut hulijutait atuqhimayunaqhiyut atuqmat uniqluutayuq. Havaktitiyi uqaqtuq, naunaiqtuq, piqaqniganik agiyunik ihumaluutayunik inuup havauhianik hivuani uniqluutautinagu taniqtuijutilu havauhiuliqniganit nuutqagtijutulu kiujutayut ukuniga ihumaluutayunik. Ihumaliqtuga nalunaiqtut ikayuutaukmata havaktuup uqatiarutainik taimainiganut nalunaiqhiyuga piqaginiganik akiniarutinik.

Uqaudjaunikkut

Ihuaqtuuqutini Havakti hailihimajuq tunijaami hiamitiqtaulimaittunik uqaudjiutikhanik havaktinun ihumaliqtun unnirlugiamingnik ihuinaarutimi. Uqaudjiniit tunijauvaktun mighaagun naunaijarnikkut kitun qanuriliurutin pijungnarhivun ihuinaarutikkut uumanilu havagutimi maliktaujukhaq unniulugiami. Talvani 2021-22, Tuyuqtauyunga 29nik tughitunik qanuriliurutighanik. Una naunaipkut takuupkaiyuq aulaniginik kiguliqni saivani ukiuni.



Ilaginik Taimaaqpalianiqmi Takuyatka

Uqauhiriyami aulaqtiriatnigani, nahuriyuga una kiguliuniaqnganik aipagutuaraagat unipkaamnik. Uqautiyatka Kavamat Nunavumi havaliriaquyatka pigiarutimik tikuaqhiyaagani nutaamik Inuutiarutitiliqiyimik Atanguyamik. Atuqhimaqniaqtara havaariyara una himautikhaq naniyauniganut, ihuaqniaq ukiakhami 2022-mi. Quviagiqpiaqhimayara Inuutiarutitiliqiniqmi Atanguyauvluga. Akhuuqnaqtuq alianaqhunilu havaaq. Nahuriyuga ikayuqtuijutimnik ikayuqtuiyaamni nakuutqiyauliriagani havakviuyuq inigiyauyuq Nunavumi kavamani havaktunit aginiqhamiklu tuniqhimajutinik pijutaini Nunavumiut pijutauyut ihuinarutinik hatqiqpagiagani aaniqnaikum ihuaqhaqtautiariaganilu nakuuyumik. Kihiani, nanminik pijutinit, ihumaliuqtuga pivikhaqnaqira tikinmat tuniyaagani havaara.

Talva taimainigani ihauqhiyuq pivikhaqnaqniq uqariami takuyamnik atuqhimaamnik atulirapku una inikhaq 2015-mi. Maligauyuq, unalu inigiyauyuq, nutaaguhimakmat ilihimayugalu agiyumik talvagaanit.

Ilitturipkaktaulimaittut aallanun: Havauhiq havaakhijutauyuq *Kavamani Havaktunik Maligaqyuamit* pipkaiginmat havaktunit agiagiyauyunik uniqluutinik. Hivuliqmik uniqlugiaqtaqtut ataniqmiknut tuuklianuluniit ministauyumit. Ima pijutauyuq qafinik havaktunik hivayaqtunik uvamnut ihumaliurutikhamik ihuinarutaunahugiyauyumik, takuyaunigani, ukpiqnaqtuuyaaqtuq ihumaluknaqhunilu ihumaliuriami apluriagitaagani tuukliqmut ihuaqtumiklu uniqluutiariagani. Una mamianaugaluq ilalu, ihumamni, piliritiarutauginmat pijutauniganik maligaliuqtauhimayuup.

Amigaitqijaujuni taimaittuni, pingittun irhiuramik akiniaqtauniarungnarhigamik. Quviagijara Maligaq piqaqtuq hakugiktunik hapummidjutikhanik akiniarutin, piqarhuni angijunik maligaqaliqtaudjutinik, kihimi itquumajuq aulajuq havaktiit Nunavut kavamatkunni havagviinni havakpaktun mikijuni nunallaami mikitqijaujunilu havagvingni. Unnirlungniq pidjutiaqtuq kappiahukhimainnirmik pidjutiliklu angijunik qajangnarhittaarutinik havagvingmi nunallaamilu. Ayuginiq naluyauyumit uniqluutauyumik uumuga Inuutiarutitiliqiyimut Atanguyaut naunaitumik qanurunaariyaukmat ilaginit havaktunit nipliriamikni.

Amigaitqijaujun nunagijaujun Kanadami kiujaa una ihumaalungniq tunihinikkut ihumaliurutikhanik ihumagittiarhugu humun hivulluurhugin unnirluutait ihuinaarutinik. Amigaitqijaujun nunagijaujun pipkaqtitpaktain havaktiit iluani unnirlutik, taimaittuq Nunavunmi, kihimi pikpaqtitpaktailu apluqlugun una qanuriliuruti unnirlutiklu talvungaqpiq ilikkuuqtumun havaktimun (Nunavunmi, una Ihuaqtuuqutini Havakti). Iliguuqtuq atanguyaq pinahuaqniaquq nakuuniqhanik amiriyaagani kinauniganik inuup uniqluktuup (ilaani, pijutaunigani qanuriniginiq, una atuinalimagituq).

Atuliriaqniq pigiarutip ahivainiaqmat ayuqhautainik havaktut upitpagiagani pigiaqlutik. Atuqihimayuga atuqhimaamni aipaagutuaraagat unipkaani ukua Maligaliuqtini Katimayit ihumagitiaqnahujavat pipkaiyaagani havaktunik uniqlukpagiagani uumuga Inuujuhiliqiyimik Atanguyamut taimailiufaarivuga.

Uniqluutit havaktuugitunit: Ilihimajungalu ilangit Kanadami nunagijaujuni pipkaqtitpaktait aajikkiingniqaqtuq imaatun Ihuaqtuuqutini Havakti ihivriughilutik ihumagijaujunik ihuinaarutunik iluani kavamatkunni havagviinni uqaqtaujun kinamin hilataaniittumin kavamatkut havagviinnin. Taimaatuungittuq Nunavunmi taimaalu, pigaangama taimaittumik aprihuutimik, unniutijakhatka unnirluktiujuq piqangittunga atanniqtuidjutunik takuurlugu ihumagijaujuq. Pinahuaqhimaarumakpata, uqauhiriyariaqaqtait ihumaluutigiyatik MLA-giyamiknut, nunagiyauyumi kivgaqtuqtigiyatik tuhaagakhaliqiyinuluniit. Ukpuruhuktuga iniqtigakhaq ukua ihuinarutauyut kavamani havaktunit hatqiqpagiagani ihuaqhaqtaulutiklu ihuaqtumik piyauvakniaqtuq nakuutqiyamik una Inuujuhiliqiyi Atanguyaq pilaaqat uniqluutunik ilauyunit inuknit.

Hamliuyunit: Atuqhimayuni ukiuni, pihimayuga qafinik ilituqhautinik atuqtaunahugiyauyuni ihuinaarutunik havaktunit hamliuyuni. Ilituripkaiyuga ataniqtuutiqaqinama naunaiyaiyaamni pijutauyumik havitigialugalu ahainik atuqtukhanik. Ihumagiyauyukhaugaluq ilagialpaaliriagani ataniqtuijutaa Inuuhiliqiyit Atanguyap ilaliutiyaagani taimaitut uniqluutit ihuinaqturijutaunahugiyauyut.

Quvianaqnganik havakvikmi: Amigaitunik tuukhiutunik ihumakhaqhiurutikhanik pihimayamnik – ahu ihumagiyaufaaqnganik – pijutauyut ihuigijutunik ihuitumik ayugijutaugituniklu pigiarutunik havakvikmi amigainiqhane hatqiyuitut ihuinarutauniginik. Ilagini pijutauyuni, uniqluutauyut, nalunaiqata, pijutaalaaqtuq ihuaqhaqtauyaagani atanguyanik kihiani pijutaugituq ihumaluknaqtumik atuginiganik Maliruagakhanik Atuqtunik Inuujuhiqniklu ahiaguluniit pijutauniginik tukitaarutimi ihuinarutimik. Imaa, havaktuq ihuiguhukniarunaqhiyuq ataniriyatik tuniqhimaginiganik havatiaginmalu havaaminik. Ukua ihuigiyauyut taimaitunaqhvut taimaigilutikluniit, ihumagiyautiariaqaqmata havaariyalutik. Kihiani, havaktut uqaqhimayut ihumaluutimiknik uvamnut uqaqataqmatalu piyumagininraqhutik uqauhiriyaaagani ataniuyunut taniqtuqtauniaqnahugigamik.

Nakuuyunaqhiyuq ihumagiyaagani ihuaqhautikhat amigaiqpaaliriagani uqarumanigini havaktut ihumaluutiqaqtut pijutaugitunik ihuinarutunik upautivagiagani ilrahugilutik. Ajikutaanik, ihumagiyauyukhaugaluq pivagiagani ilauyut Nunavumi kavamani havaktut uniqhimayut ihuigiyamiknik ataniluanut ahianit uniqlukniganik ihuinarutigiyauyunaqhiyuq ukpiruhuktulu taimainiganik pijutauyuuq taniqtauyaamikni ihuigiyaaagani Inuuhiliqiyimik Atanguyamut; una pijutauniaqtuq Inuuhiliqiyimik Atanguyamit ilituqhariagani ukua ihuinarutigiyauyunaqhiyuq taniqtuutauyumik, taimainiqalu, atuliquilutik ihuaqtumik upijutimik.

Inirutikkut

Ukiutaraagat, uqaqhimayuga quyajutimnik Kanatami Inuknit Ihumagiyauyunik Uniqlukpaktunik Ikayuqtiriinik, katitpaktut timiuyuuq qaipkaivaktut atanguyanik humiliqaa Kanatamit havaaqaqtunik kavamani havaktunik inuujuhikhainik uniqluutigiyainiklu. Ukua ahiqagitumi tuniqhimayut, havaqatiriinik kavamani havaktunik ikayuutait ihumaliurutikhalu atuqniqatiaqhimayut uvamni

atuqhimayuni ukiuni. Uqaqpalaalimagitara agiyumik quyajutiga. Kiguqniaqtatka aipaagutuaraagat katimanigit.

Taimailuqhimayuga taimani, iniqtirumayara aipagutuaraagat unipkaara quyagilugit ataniluani havaktut Kanavani Nunavumi Havakviani Havaktuliyiyinit (unalu, hatqiriaqtinagut, Havakviuyuq Maniliyiyinit). Pihimakmata ihumagitiaqhugit atuqninginik tamaita ilauyut Nunavumi kavamani havaktut qauyimayaagani havauhiqmik uniuqniyigani ihuinarutauyumik pipkaihimakmatalu uvamnit aturiaqaqtunik ikayuutikhanik havaara havaariyaagani.

Quanaqpiatuq kivgaqtuihimavluga Nunavumiunik Inuuhiqatiaqniqmik Atanguyuaniqmik.

Pittiarnikkut tunihimajuq,

Jeffrey Schnoor, Q.C.
Ihuaqtuuqutini Havakti